MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR.
EDWINA GRIMA

Seduta tas-6 ta' Lulju, 2011

Numru. 158/2010

Il-Pulizija
(Spettur Maurice Curmi)

Vs

Doreen (Maria Dolores) Magri ta' 40 sena, bint Richard u Rosaria nee' Caruana, imwielda Pieta' fit-13 ta' Gunju 1971 u toqghod Blokk 10, Flat 6, Triq it-Tramuntana, Valletta detentur tal-karta ta'l-identita' numru 292071(M)

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni migjuba kontra l-imputata Doreen (Maria Dolores) Magri li permezz taghha hija giet akkuzata:

Talli f'Jannar 2006 u fix-xhur precedenti f'dawn il-Gzejjer b'mezzi kontra l-ligi, jew billi ghamlet uzu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqdiet b'qerq iehor, ingann

jew billi wriet haga b'ohra sabiex igieghel titwemmen l-ezistenza ta' intraprizi foloz, jew ta' hila, setgha fuq haddiehor, jew ta' krediti immaginarji, jew sabiex tqanqal tama jew biza' dwar xi grajja kimerika, ghamlet qligh ta' aktar minn lefejn tliet mija u disgha u ghoxrin ewro u sebgha u tletin centezmu (€2329.37), ghad-dannu tal-bank HSBC Malta p.l.c ai termini ta'l-artikoli 308, 309 u 310 tal-Kodici Kriminali, Kap 9 tal-Ligijet ta' Malta. ghamel falsifikazzjoni f'att awtentiku u pubbliku, jew fi skrittura kummercjali jew ta' bank privat, b'falsifikazzjoni jew b'tibdil fl-iskrittura jew fil-firem, billi holoq pattijiet, disposizzjonijiet jew obbligi foloz jew helsien falz minn obbligi, jew billi dahhal dawn il-pattijiet, disposizzjonijiet, obbligi jew helsien minn obbligi, f'dawk l-atti jew skritturi wara li kienu gew iffurmati, inkella billi zied jew biddel klawsoli, dikjarazzjonijiet jew fatti, illi dawk l-atti jew skritturi kellhom ikollhom fihom jew kellhom jippruvaw;

Talli fl-istess data, lok, hin u cirkustanzi xjentement ghamlet uzu minn dokument falz ai termini tal- artikolu 184 tal-Kodici Kriminali Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat id-dokumenti.

Semghet il-provi,

Rat n-nota ta' rinviju ghal gudizzju ta'l-Avukat Generali tas-7 ta' Ottubru 2010.

Semghet lill-imputata tiddikjara illi ma kellhiex oggezzjoni illi dana l-kaz jigi trattat u deciz bil-proceduri sommarja minn dina l-Qorti.

Semghet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Rat l-atti kollha processwali.

Ikkunsidrat,

Illi min-nota tar-rinviju ghall-gudizzju ta'l-Avukat Generali jirrizulta illi l-imputata tinsab akkuzata b'zewg imputazzjonijiet ewlenin u cioe' ir-reat tal-frodi, u

subordinatament ir-reat ta'l-uzu tad-dokument iffalsifikat. Illi dana l-kaz jirrisali ghas-sena 2005 meta l-imputata giet moghtija facilita' ta' self mill-HSBC Bank fl-ammont ta' Lm5000. Dana il-*flexiloan* inghata abbazi ta' dokumenti li gew ipprezentati l-bank fosthom *payslips* u dokument tal-FS3 li kienu foloz. Fuq dana il-fatt ma jidhirx illi hemm kontestazzjoni. Id-difiza madanakollu tikkontesta illi l-imputata ma kenitx a konoxxenza ta' dawn id-dokumenti u fil-fatt hija ma gietx akkuzata bil-falsifikazzjoni ta'l-istess billi mill-provi akkwizti jirrizulta illi dawn id-dokumenti gew iffalsifikati minn certu Joseph Mary Borg li diga ghadda proceduri kriminali in konnessjoni ma'l-istess, liema proceduri ghaddew in gudikat. Illi mill-atti jirrizulta illi ghal habta tas-sena 2006, kienu saru xi investigazzjonijiet interni mill-HSBC Bank ghar-rigward ta' xi loans li kienu gew awtorizzati minn impjegat taghhom certu Tonio Grima. Irrizulta illi dawn il-loans kienu inharrgu fuq talba ta' certu Massimo Zahra. Is-self li inghata lill-imputata wkoll gie moghti fuq talba ta' dana Zahra, li fiz-zmien in kwistjoni jidher illi kellu xi problemi finanzjarji u ghalhekk kien qed jottjeni dana is-self fuq isem diversi persuni fosthom l-imputata. Illi meta huwa kellem lil dana Tonio Grima u infurmah illi l-imputata kienet dizokkupata, dana infurmah illi jekk ma jgiblux xi prova ta' impjieg permezz tad-dokumenti tal-FS3 u xi *payslips* huwa ma setax jottjeni dana is-self f'isem l-imputata. Ghalhekk Zahra avvicina lil Joseph Mary Borg li iffalsifika dokument tal-FS3[1]. Jidher illi dana Zahra ipprokura ukoll xi *payslips* u abbazi ta' dawn id-dokumenti foloz l-imputata giet moghtija il-facilita'. Illi mix-xhieda ta' Massimo Zahra u ta' Joseph Mary Borg jirrizulta illi il-flus li kienet ser tottjeni l-imputata minn dana s-self hija kienet ser tghaddihom lil Zahra. Fil-fatt mix-xhieda ta' Joseph Fenech, Manager Internal Investigations of Fraud mal-HSBC, u mid-dokumenti minnu esebiti jirrizulta illi il-Lm5000 li inghataw lill-imputata meta hija iffirmat il-*loan agreement* gew depozitati fil-kont tal-ghamla Savings li kien hemm f'isimha. Fl-istess jum l-ammont ta' Lm4900 gie migbud mill-imputata minn dana l-kont, liema withdrawal gie approvat mill-istess Tonio

[1] Ara xhieda ta' Massimo Zahra u ta' Joseph Mary Borg a fol.70 u 90.

Grima.[2] Illi Massimo Zahra jikkontendi illi dana l-ammont ta' flus, l-imputata ghaddiethom fl-intier lilu. Jghid illi huwa ha s-somma ta' Lm4900 u ghadda is-somma ta' Lm100 lil Tonio Fenech. Ikompli jghid illi l-pagamenti ta' kull xahar jghaddihom lill-imputata, imbaghad dina thallas lill-bank. Isostni illi fix-xhur illi huwa ma ikunx jista' jaghmel il-pagament, dawn thallashom xorta l-imputata peress illi is-self qieghed f'isimha, imbaghad meta ijkun jista' jirrifondiehomlha. Jghid: "**Ghalija personali hadthom, il-pagamenti intihomlha jiena jigifieri, gieli ma kelliex, hargithomli hi u inhallasha jien wara u dejjem tajthomlha jigifieri. Pero' bhala flus ma kenux uzu ghaliha, il-flus kienu uzu ghalija.**"[3] Finalment mix-xhieda ta' Joseph Fenech jirrizulta illi l-pagamenti mill-imputata saru dejjem b'mod regolari u jikkontendi illi illum fadal bilanc dovut ta' madwar €1600.

IL-LIGI

Biex jissussti ir-reat tal-frodi jew truffa gie ritenut kostantement fil-gurisprudenza u fis-sentenzi tal-Qrati taghna illi jridu jinkonkorru diversi elementi. Ibda biex irid ikun hemm ness bejn is-suggett attiv u is-suggett passiv tar-reat u cioe' bejn minn qieghed jikkometti ir-reat u l-vittma. Hemm imbaghad l-element materjali ta' dana ir-reat u cioe' l'uzu ta' ingann jew raggieri li jwasslu lil vittma sabiex issofri it-telf patrimonjali. Finalment huwa necessarju li ikun hemm l-element formali tar-reat konsistenti fid-dolo jew fl-intenzjoni tat-truffatur jew frodatur li jinganna u dana sabiex jikseb profitt jew vantagg ghalih innifsu. Jekk xi wiehed jew iktar minn dawn l-elementi huma nieqsa, allura ir-reat tat-truffa ma jistax jisussisti. Illi f'sentenza moghtija mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali (per Imhallef Carmel. A. Agius) deciza fit-22 ta' Frar 1993, fl-ismijiet Il-Pulizija vs Charles Zarb, il-Qorti ghamlet esposizzjoni ferm preciza studjata u dettaljata ghar-rigward ta'l-elementi ta' dana ir-reat. Il-Qorti bdiet sabiex esprimiet ruhha b'dan il-mod ghar-rigward ta' dana ir-reat:

[2] Ara xhieda ta' Joseph Fenech a fol. 108 u id-Dokumenti JF6 u JF7 esebieti minnu
[3] Ara xhieda ta' Massimo Zahra a fol.91

"Id-delitt tat-truffa huwa l-iprem fost il-kwalitajiet ta' serq inproprji u hu dak li fl-iskola u fil-legislazzjoni Rumana kien maghruf bhala steljolat u li jikkorrispondi ezattament ghat-truffa tal-Codice Sardo, ghal frodi tal-Kodici Toskan, ghal Engano jew Estafa fil-kodici Spanjol, ghal Bulra f'dak Portugiz, u ghal Esroquerie fil-Kodici Francis … Id-disposizzjonijiet tal-Kodici taghna li jikkontemplaw ir-reat ta' truffa kienu gew mehuda minn Sir Adriano Dingli mill-paragrafu 5 ta'l-artikolu 430 tal-Kodici delle Due Sicilie li hu identiku hlief ghal xi kelmiet insinjifikanti ghal Kodici Franciz (artikolu 405) avolja dan, il-Kodici delle Due Sicile, it-truffa kien sejhilha Frodi …..". Skond gurisprudenza kostanti, l-ingredjenti ta'l-element materjali ta' dan id-delitt ta' truffa, huma dawn li gejjin.

Fl-ewwel lok bhala suggett attiv ta' dan id-delitt jista' ikun kulhadd.

Fit-tieni lok il-Legislatur, aktar mill-interess socjali tal-fiducja reciproka fir-rapport patrimonjali individwali, hawn qed jittutela l-interess pubbliku li jimpedixxi l-uzu ta'l-ingann u tar-raggieri li jinducu bniedem jiddisponi minn gid li fil-kors normali tan-negozju ma kienx jaghmel.

Fit-tielet lok hemm l-element materjali tat-truffa u jikkometti d-delitt tat-truffa kull min:

a. b'mezzi kontra l-ligi, jew
b. billi jaghmel uzu minn ismijiet foloz jew
c. ta' kwalifiki foloz jew
d. billi jinqeda b'qerq iehor u
e. ingann jew
f. billi juri haga b'ohra sabiex igieghel titwemmen l-ezistenza ta' intraprizi foloz,
g. jew ta' hila
h. setgha fuq haddiehor jew
i. ta' krediti immaginarji jew
j. sabiex iqanqal tama jew biza dwar xi grajja kimerika, jaghmel qliegh bi hsara ta' haddiehor.

…. Hu necessarju biex ikun hemm ir-reat ta’ truffa, li l-manuvri jridu jkunu ta’ natura li jimpressjonaw bniedem ta’ prudenza u sagacja ordinarja, li jridu jkunu frawdolenti u li hu necessarju li jkunu impjegati biex jipperswadu bl-assistenza ta’ fatti li qajmu sentimenti kif hemm indikat fil-ligi. ….”

Dwar l-artifizzji intqal mill-Qorti illi ***“hemm bzonn biex ikun reat taht l-artikolu 308 illi l-kliem jkun akkumpanjat minn apparat estern li jsahhah il-kelma stess fil-menti ta’ l-iffrodat. Din it-tezi hija dik accettata fil-gurisprudenza ta’ din il-Qorti anke kolleggjalment komposta fil-kawza “Reg vs Francesco Cachia e Charles Bech (03.01.1896 – Kollez.XV.350) li fiha intqal illi “quell’ articolo non richiede solamente una asserzione mensioniera e falza, ma richiede inoltre che siano state impiegate, inganno, raggiro o simulazione, ed e’ necessario quindi che la falza asseriva sia accompagnata da qualche atto diretto a darla fede.”***

Ghar-reati ta’ truffa komtemplat fl-artikolu 308 tal-Kodici kriminali, il-Qorti iccitata lill-Imhallef Guze Flores fejn qal illi ***“kif jidher mid-dicitura partikolari deskrittiva adoperata, hemm bzonn li tirrizulta materjalita’ specifika li sservi ta’ supstrat ghall-verosimiljanza tal-falsita prospettata bhala vera u b’hekk bhala mezz ta’ qerq. Ma huwiex bizzejjed ghal finijiet ta’ dak l-artikolu affermazzjonijiet, luzingi, promessi, minghajr l-uzu ta’ apparat estern li jirrivesti bi kredibilita’ l-affermazzjonijiet menzjonjieri tal-frodatur. Il-ligi taghti protezzjoni specjali kontra l-ingann li jkun jirrivesti dik il-forma tipika, kwazi tejatrali, li tissupera il-kawtela ordinarja kontra s-semplici u luzingi, u li taghti li dawk l-esterjorita ta’ verita kif tirrendi l-idea l-espressjoni felici fid-dritt Franciz mise-en-scene.”***

“….Kwantu jirrigwarda l-element formali, cioe’ kwantu jirrigwarda d-dolo ta’ dan ir-reat ta’ truffa, jinghad illi jrid jkun hemm qabel xejn l-intenzjoni tal-frodatur li

jipprokura b'ingann l-konsenja tal-flus jew oggett li jkun fi profit ingust tieghu. L-ingustizzja tal-profitt tohrog mill-artikolu 308 tal-Kodici Kriminali fejn il-kliem "bi hsara ta' haddiehor" ma jhallux dubbju dwar dan. Jigifieri biex ikun hemm l-element intenzjonali tar-reat ta' truffa, hemm bzonn li s-suggett attiv tar-reat fil-mument tal-konsumazzjoni tieghu ikun konxju ta'l-ingustizzja tal-profitt u b'dan il-mod il-legittima produttivita tal-profitt hija bizzejjed biex teskludi d-dolo."

Illi minn dina l-esposizzjoni maghmula mill-Qorti ta'l-Appell li iccittat diversi sentenzi ohra tal-qrati taghna jidher illi l-elementi rikjesti sabiex jisussisti ir-reat tal-frodi baqghu invarjati fi-zmien.

Illi f'sentenza moghtija mill-Corte di Cassazione Penale gie deciz illi element ewelieni fir-reat tal-frodi huwa ***"l'elemento del'danno patrimoniale"*** Biex imbaghad jissusti dana it-tip ta' reat huwa necessarju illi jezistu "***I tre momenti di cui si compone il reato e' cioe' la produzione dell'artificio, nella successive induzione in errore e nella conseguenziale produzione dell'ingiusto profitto per l'agente." (Cassazione penale sez.II 3 ottobre 2006 n.34179)***

Illi ghar-rigward ta' dana l-element soggettiv tar-reat tat-truffa, kif gie ritenut mill-awtur Francesco Antolisei, ikkwotat f'sentenza ohra moghtija mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali (Il-Pulizija vs Patrick Spiteri deciza 22/10/2004) : ***"L'agente … deve volere non solo la sua azione, ma anche l'inganno della vittima, come conseguenza dell'azione stess, la disposizione patrimoniale, come conseguenza dell'inganno e, infine, la realizzazione di quell profitto che costituisce l'ultima fase del processo esecutivo del delitto. Naturalmente occorre che la volonta sia accompagnata dalla consapevolezza del carattere frodatorio del mezzo usato, dell'ingiustizzia del profitto avuto in mira e del danno che ne deriva all'ingannato."***

Illi l-artikolu 309 tal-Kapitolu 9, imbaghad jikkontempla ir-reat minuri tal-frodi innominat. Illi ghar-rigward ta’ dana ir-reat, ghalkemm l-element tar-“raggiri” jew l-“artifzji”, huwa nieqes u allura anke gidba semplici hija bizzejjed ghal kummissjoni ta’ dana ir-reat, izda dana irid bil-fors iwassal sabiex il-vittma u cioe’ is-suggett passiv ta’ dana ir-reat isofri xi telf patrimonjali. Illi kif gie deciz fis-sentenza Il-Puliizja vs Carmela German (Appelli Kriminali Inferjuri 30/12/2004): ***“Kwantu ghal kwistjoni jekk il-gidba semplici – a differenza ta’l-artifizji u raggiri – tistax tammonta ossia twassal ghar-reat ta’ frodi innominata, ir-risposta hija certament fl-affermattiv, basta li tali gidba tkun effettivament tammonta ghal qerq, cioe’ intiza jew preordinata sabiex il-persuna l-ohra (il-vittma) taghmel jew tonqos milli taghmel xi haga li ggibilha telf patrimonjali bil-konsegwenti arrikkiment ghal min jghid dik il-gidba u basta, s’intendi li tkun effettivament waslet ghal dana it-telf min-naha u arrikkiment min-naha l-ohra.”***

Ikkunsidrat,

Illi l-abbli difensur ta’l-imputata jargumenta illi fil-kaz in dizamina l-imputata qatt ma tista’ tinsab hatja tar-reat tal-frodi billi hija ma ghamlet l-ebda profitt u cioe’ ma kien hemm l-ebda arrikkiment da parti taghha a detrimenti tal-vittma. Kif gie sottolinjat mill-gurisprudenza irid ikun hemm ness bejn it-telf patrimonjali tal-vittma u l-arrikkiment tal-agent. Inoltre jirrizulta illi is-self li gie mehud mill-bank qed jigi imhallas b’mod regolari u fadal biss bilanc zghir u kwindi f’dawn ic-cirkostanzi lanqas hemm it-telf patrimonjali min-naha tal-vittma.

Ghar-rigward tat-telf patrimonjali jew dannu ekonomiku soffert mill-vittma tar-reat, l-Qorti taghmel referenza ghal sentenza moghtija mill-Cassazione Sez.Un.16.12.1998, il-Qorti sostniet f’dana ir-rigward: ***“Il reato di truffa costitusice un delitto istantaneo e di danno che si perfeziona nel momento in cui alla realizazzione della condotta tipica dell’autore abbia fatto seguito la diminutio patrimonii del soggetto passivo: mentre***

dunque, il requisito dell'ingiusto profitto puo comprendere in se qualisiasi utilita' anche a carattere non strettamente economico, l'elemento del danno deve avere necessariamente contenuto patrimoniale e consistere in una lesione concreta tale da determinare la perdita effetiva del bene."

Illi fil-kaz in dizamina, kif gie ampjament issotolinjat iktar 'il fuq, ghalkemm huwa minnu illi l-HSBC Bank ghadda is-somma ta' Lm5000 lill-imputata abbazi tad-dokumenti foloz ipprezentati minn Massimo Zahra madanakollu il-*mens rea* ta'l-imputat li tiffroda lill-bank ma giex ippruvat. Il-provi kollha jindikaw illi dawna inghataw b'self, liema ammont l-imputata kellha trodd lura u fil-fatt qieghda trodd lura u tottempera ruhha mal-obbligazzjonijiet minnha assunti. Inoltre l-imputata ma hadet xejn minn dawn il-flus liema flus ghaddew f'idejn Massimo Zahra u Tonio Grima. Ma kienx hemm "l'ingiusto profitto" favur l-imputata, izda dan il-qliegh ghamlu Massimo Zahra li uza lill-imputata sabiex jilhaq l-ghan tieghu li jikseb dana s-self meta ma kienx intitolat ghalih. Inoltre l-Qorti izzid iktar minn dana. L-imputata ma kenitx konsapevoli tar-raggiri u l-mezzi ta' ingann adoperati minn Mssimo Zahra bl-ghajnuna ta' Joseph Mary Borg sabiex inghata dana is-self. L-ebda prova ma hemm fl-atti li tindika li l-imputat kienet kompartecipi fil-fabrikazzjoni ta'l-hekk imsejha *misc en scene* jew li kienet konsapevoli ta' dak illi sar minn Zahra, Borg u Tonio Grima sabiex jinkiseb is-self. Finalment il-Qorti tosserva ukoll illi l-imputata hallset b'mod regolari il-pagamenti lill-bank u ghadha thallas b'mod regolari. Ghaldaqstant il-bank u cioe' l-allegat vittma ma sofra l-ebda telf patrimonjali peress illi il-pagamenti tas-self thallsu b'mod regolari bl-imghaxijiet b'kollox.

Ghaldaqstant billi l-elementi legali rikjesti ghal sejbien ta' htija fil-konfront ta'l-imputata ghar-reat tal-frodi u tal-frodi innominat ma gewx sodisfacetment ippruvati il-Qorti ma tistax issib htija.

Illi fir-rigward tat-tieni akkuza u cioe' l-uzu maghmul mill-imputata ta' dokumenti iffalsifikati ghandu jinghad is-segwenti. Illi kif diga gie issottolinjat ma hemmx prova fl-

atti li tindika jekk l-imputata kenitx konsapevoli tad-dokumenti imhejjija minn Joseph Mary Borg sabiex jigi ottenut is-self in kwistjoni. Massimo Zahra ighid illi huwa avvicina lil Joseph Mary Borg sabiex ihejjijlu l-karti necessarji u dana peress illi meta huwa kellem lil Tonio Grima huwa infurmah illi ma setax jottjeni is-self f'isem Doreen Magri ghaliex dina kienet dizokkupata. Joseph Mary Borg ighid illi huwa qatt ma iltaqa' ma' Doreen Magri u lanqas jaf min hi u li kien biss Massimo Zahra li kellmu fuq dana is-self. Fir-rigward ta'l-imputata l-unika prova li ingiebet kienet il-firma taghha fuq il-loan agreement u li kienet prezenti meta inghata s-self. Illi inoltre d-dokument JF1, il-ftehim tas-self, ma jaghmel l-ebda referenza ghad-dokumenti l-ohra u jidher illi l-imputata qed tottempera ruhha mal-kundizzjonijiet kollha imposti fuqha f'dana il-ftehim. Kwindi ma hemm l-ebda prova fl-atti li jindikaw illi l-imputata fil-mument illi iffirmat il-ftehim tas-self kienet konsapevoli li kienu qed jintuzaw id-dokumenti foloz Dokumenti JF2 u JF3 esebieti in atti billi jidher illi hija kienet estranja ghal makkinizazzjonijiet ta' Massimo Zahra, Joseph Mary Borg u Tonio Grima.

Ghaldaqstant fid-dawl ta' dawn ir-risultanzi processwali il-Qorti ma tistax hlief tillibera lill-imputata mill-akkuzi kollha migjuba fil-konfront taghha.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------